

Algebra I
Helsingin yliopisto
Matematiikan ja tilastotieteen laitos
Kurssikoe
29.2.2012

Koeaika on kolme tuntia. Kokeessa ei saa käyttää laskinta tai taulukkokirjaa.

1. (4 pistettä) Määritellään joukossa $\mathbb{Q}$ laskutoimitus $*$ seuraavasti:

$$a * b = -4ab \quad \text{kaikilla } a, b \in \mathbb{Q}.$$

Yhtälön oikean puolen kertolasku on rationaalilukujen tavallinen kertolasku.

Onko laskutoimitus liitännäinen? Entä vaihdannainen? Osoita, että laskutoimituksella on neutraalialkio. Mikä on alkion $1/2$ käänteisalkio?

2. (4 pistettä)

a) Kirjoita permutaatio $\begin{pmatrix} 1 & 2 & 3 & 4 & 5 & 6 & 7 \\ 4 & 5 & 3 & 6 & 2 & 1 & 7 \end{pmatrix}$ erillisten syklien tulona.

b) Määritä ryhmässä S_6 tulo $(1265) \cdot (132)(465)$.

c) Onko joukko $H = \{\sigma \in S_4 \mid \sigma(1) = 2\}$ ryhmän S_4 aliryhmä?

3. (4 pistettä) Jäännösluokille modulo n voidaan määritellä kertolasku ehdolla

$$[a]_n \cdot [b]_n = [ab]_n, \quad \text{kun } a, b \in \mathbb{Z}.$$

Joukko $G = \{[1]_9, [2]_9, [4]_9, [5]_9, [7]_9, [8]_9\}$ on ryhmä, kun laskutoimituksena on jäännösluokkien kertolasku. Osoita, että joukko

$$H = \{[1]_9, [4]_9, [7]_9\}$$

on ryhmän G aliryhmä.

KÄÄNNÄ!

4. (6 pistettä) Ohessa on annettu erään ryhmän $G = \{a, b, c, d, x, y\}$ kertotaulu.

$\cdot$	a	b	c	d	x	y
a	a	b	c	d	x	y
b	b	c	a	x	y	d
c	c	a	b	y	d	x
d	d	x	y	b	c	a
x	x	y	d	c	a	b
y	y	d	x	a	b	c

- a) Määritä alkion b kertaluku.
- b) Määritä alkio c^{-4} .
- c) Onko ryhmä G syklinen?
5. (6 pistettä)
- a) Miten määritellään ryhmäisomorfismi?
- b) Olkoon G syklinen ryhmä. Oletetaan, että ryhmä H on isomorfinen ryhmän G kanssa. Osoita, että myös ryhmä H on syklinen.